

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องบทบาททางการเมืองของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์นี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารทางราชการ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ ประกอบการสัมภาษณ์ (Interview) และสังเกตการณ์จึงเป็นวิธีการสำคัญของการศึกษา กล่าวคือการสัมภาษณ์ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน และบุคคลผู้ใกล้ชิด ถือได้ว่าเป็นข้อมูลปฐมภูมิ และเสริมด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และสื่อสารมวลชน องค์กรภาคประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านบทบาททางการเมือง และเป็นข้อสรุปถึงบทบาททางการเมืองของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ที่ชัดเจน ส่วนด้านเอกสารนั้นถือเป็นข้อมูลที่สำคัญในด้านมิติของเวลา และการยืนยันบทบาททางการเมืองในช่วงที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ทั้งในส่วนของอดีตและปัจจุบัน ในการนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

1.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth interview)

เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล วิธีการ นี้เป็นการสนทนาระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงรวมถึงแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้องและตรงประเด็นในเรื่องของบทบาททางการเมืองของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน ซึ่ง เป็นวิธีการที่มีเป้าหมายเพื่อให้ได้รายละเอียดที่มากขึ้นกว่าปกติ หรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะซึ่งไม่สามารถเก็บรวบรวมได้ด้วยวิธีการแบบอื่นๆ

1.2 การสังเกต (Observation research)

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรมของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน เช่น พฤติกรรมทางกาย วาจา คำพูดที่แสดงออก แนวคิดที่แสดงออกในด้านที่เกี่ยวกับการเมือง หรือประเด็นในการสัมภาษณ์ ลักษณะของการสังเกตจึงเป็นการสังเกตแบบมี

โครงสร้าง โดยผู้วิจัยได้กำหนดเรื่องหรือขอบเขตเนื้อหาของการสังเกตที่ชัดเจนแน่นอนเอาไว้ล่วงหน้า โดยจะมีแบบบันทึกการสังเกตเป็นเครื่องมือช่วย

1.3 ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research)

เป็นการศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องบทบาททางการเมืองของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน

1.3.1 เอกสารขั้นต้น คือเอกสารที่เป็นข้อมูลหรือหลักฐานโดยตรง ถือเป็นต้นฉบับประกาศต่างๆ พระราชบัญญัติ กฎ ข้อบังคับต่างๆ ซึ่งการวิจัยนี้ผู้วิจัยจะนำข้อมูลเอกสารมาวิเคราะห์ ได้แก่ อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สารพระราชบัญญัติฉบับที่ 1-5 ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ คำแถลงของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในฐานะผู้นำฝ่ายค้าน ผู้วิจัยจะนำข้อมูลเอกสารเหล่านี้มาวิเคราะห์ต่อไป

1.3.2 เอกสารชั้นรอง ได้แก่ข้อมูลหลักฐานที่มีอยู่แล้ว รายงานการวิจัย เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลหลักฐานเอกสารเหล่านี้ได้มีผู้รวบรวมไว้แล้ว และผู้วิจัยได้นำข้อมูลเอกสารมาใช้วิเคราะห์หรืออ้างอิงในการวิจัย ได้แก่ แนวคิดทางการเมืองของ สมณะ โพธิ์รักษ์ แนวคิดการวางแผนทางการเมืองของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน โดยใช้แนวคิดของ ชุนวู พิชัยสงครามทางการเมือง แนวคิดทางการเมืองของ นายแคล้ว นรปติ บทบาททางการเมืองของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช บทบาททางการเมืองของ นายควง อภัยวงศ์ บทบาทความเป็นผู้นำของ นายชวน หลีกภัย บทบาททางการเมืองของ พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ หนังสือพิมพ์มติชน ข่าวสด ประชาชาติธุรกิจ ผู้จัดการ คมชัดลึก และเว็บไซต์ Thaingo.org

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาททางการเมืองของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ถือเป็นประชากรการวิจัยที่สำคัญ หรือเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ เนื่องจากว่าเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี เป็นการศึกษาแบบเจาะลึก ดังนั้นผู้วิจัยได้เลือกบุคคลที่ใกล้ชิดและแวดล้อมนายบัญญัติ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้นายบัญญัติ เป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ รวมถึงเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดซึ่งเป็น ส.ส.ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจะได้ทราบบทบาททางการเมืองในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อต้องการข้อมูลที่หลากหลายกระจำจวด ในบทบาททางการเมืองของนายบัญญัติ ผู้วิจัยจึงได้เลือกบุคคลที่อยู่นอกพรรคประชาธิปัตย์ และ

เป็นคู่แข่งทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ตลอดมาคือ สมาชิกพรรคเพื่อไทย สมาชิกพรรคการเมืองใหม่ รวมถึงผู้ให้ข้อมูลของนายบัญญัติ ซึ่งมีได้สังกัดพรรคการเมืองใดๆ เป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ สื่อมวลชน ผู้นำองค์กรภาคประชาชน และข้อมูลที่สำคัญขาดไม่ได้คือ ข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือนักวิชาการ มีความจำเป็นเพื่อจะได้ข้อมูลที่รอบด้านกระจ่างชัด เพราะเป็นการศึกษาวิจัยแบบเจาะลึกทุกด้านของบทบาททางการเมืองของนายบัญญัติ บรรทัดฐานในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษา โดยวิธีการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องทั้งหมดดังนี้คือ

ตารางที่ 3.1 ประเภทของประชากร

ลำดับที่	ประชากร	จำนวน (คน)
1	หน่วยในการวิเคราะห์	1
2	ผู้ใกล้ชิดในพรรคประชาธิปัตย์	3
3	ส.ส. ที่ใกล้ชิดในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2
4	สมาชิกพรรคการเมืองใหม่	1
5	สมาชิกพรรคเพื่อไทย	1
6	สื่อมวลชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	1
7	องค์กรเอกชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	1
8	ผู้ทรงคุณวุฒิหรือนักวิชาการ	3
รวม		13

2.2 กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดังนี้

ตารางที่ 3.2 รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ(ปี)	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ที่อยู่	ความสัมพันธ์กับนายบัญญัติ
1	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	68	นิติศาสตรบัณฑิต	นักการเมือง	กรุงเทพฯ	ผู้ใกล้ชิดใน พรรคประชาธิปัตย์ และ ส.ส. ในพื้นที่ จ.สุราษฎร์ฯ
2	นายชวน หลีกภัย	72	เนติบัณฑิตไทย	นักการเมือง	ตรัง	
3	นายอำนาจ สุวรรณศิริ	72	เศรษฐศาสตรบัณฑิต	นักการเมือง	กรุงเทพฯ	
4	นายนิพนธ์ บุญญามณี	52	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	นักการเมือง	สงขลา	
5	นายชุมพล กาญจนะ	65	บริหารธุรกิจบัณฑิต	นักการเมือง	สุราษฎร์ธานี	
6	นางนิภา พริ้งสุลกะ	74	อนุปริญญาพยาบาลธุรกิจ	นักการเมือง	สุราษฎร์ธานี	
7	นายประพันธ์ คุณมี	56	ป.โทบริหารบัณฑิต	นักการเมือง	กรุงเทพฯ	
8	ดร.สุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล	57	วิศวกรรมดุสิตบัณฑิต	นักการเมือง	เชียงใหม่	ทีมงานที่ปรึกษาอดีตนายกรัฐมนตรีชวน ปัจจุบันสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ อดีตรองกรรมการบริหารพรรค ประชาธิปัตย์ ปัจจุบัน ส.ส. พรรคเพื่อไทย
9	นายพงษ์ศักดิ์ โพธิ์ศรีประเสริฐ	46	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สื่อสารมวลชน	สุราษฎร์ธานี	ประชากรในพื้นที่ จ. สุราษฎร์ธานี
10	นายประวิณ จุลศักดิ์	39	ป. โทยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์	ผู้นำชุมชน	สุราษฎร์ธานี	
11	ศ.(พิเศษ) ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์	56	รัฐศาสตรดุสิตบัณฑิต	นักวิชาการ อิสระ	กรุงเทพฯ	
12	ดร.พีรยศ ราฮิมมูลา	57	รัฐศาสตรดุสิตบัณฑิต	นักการเมือง	ปัตตานี	อดีตรองสมาชิกพรรค ประชาธิปัตย์ เป็นผู้แทนนโยบายหาเสียงพรรค ปชป. บัญชีรายชื่อพรรค ประชาธิปัตย์ เป็นผู้แทนนโยบาย 3 เขต.
13	ผศ.ดร.บุญทวี ยี่หะมะ	41	รัฐศาสตรดุสิตบัณฑิต	รับราชการ	สงขลา	ประชากรในพื้นที่จังหวัดสงขลา อาจารย์ ม.ราชภัฏสงขลา

3. เครื่องมือในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้วิจัย

คือ การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คือ การสนทนาแบบตัวต่อตัว (เทปบันทึกเสียง) ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ได้เลือกแล้ว โดยมีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและแบบตรงประเด็น โดยมีประเด็นคำถามที่แน่นอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และมีนักวิชาการเป็นผู้ตรวจประเด็นคำถามเพื่อความถูกต้อง วิธีการนี้จะทำให้ได้ข้อมูลในรายละเอียดตามที่ต้องการ สำหรับประเภทของการสัมภาษณ์สามารถจำแนกได้โดยอาศัยเกณฑ์ดังต่อไปนี้

3.1.1 จำนวนของผู้ถูกสัมภาษณ์ แบ่งออกได้เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล วิธีการนี้เป็นการสนทนาสองต่อสองระหว่าง ผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่สามเข้ามาสอดแทรก

3.1.2 ลักษณะของการสัมภาษณ์ แบ่งออกได้เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิธีการนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามและต้องการคำตอบที่แน่นอนที่ได้กำหนดไว้เท่านั้น

3.1.3 การสังเกตการณ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการดูแลฟังของผู้วิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลตามเป้าหมายที่ต้องการ ประการสำคัญลักษณะของการสังเกตเป็นแบบมีโครงสร้าง เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้วิจัยได้กำหนดเรื่องและขอบเขตของการสังเกต ที่ชัดเจนแน่นอนเอาไว้ล่วงหน้า โดยจะมีแบบบันทึกการสังเกตเป็นเครื่องมือช่วย

3.1.4 การเก็บข้อมูลจากเอกสาร เป็นเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องบทบาททางการเมืองของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน

3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือของการวิจัยเชิงคุณภาพ

3.2.1 หลักเกณฑ์การสร้างเครื่องมือ เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ การสร้างให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสอดคล้องกับขอบเขตของการวิจัย

3.2.2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานทางทฤษฎีในการตั้งประเด็นคำถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลประเด็นการสัมภาษณ์

ตารางที่ 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลประเด็นสัมภาษณ์

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ว.ด.ป.	สถานที่สัมภาษณ์	ประเด็นสัมภาษณ์
1	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	25-5-53	พรรคประชาธิปัตย์	- บทบาทภายในสภา - บทบาทภายนอกสภา - ในฐานะหัวหน้าพรรค - ปชป. ว่าเป็นอย่างไร
2	นายชวน หลีกภัย	6-7-53	พรรคประชาธิปัตย์	
3	นายอำนาจ สุวรรณคีรี	13-7-53	พรรคประชาธิปัตย์	
4	นายนิพนธ์ บุญญามณี	12-5-53	กทม.	
5	นายชุมพล กาญจนะ	19-5-53	จ.สงขลา	
6	นางนิภา พริ้งศุลกะ	6-5-53	อาคารรัฐสภา	
7	นายประพันธ์ คูณมี	2-5-53	จ.สุราษฎร์ธานี	- บทบาทในสภา - บทบาทของ ส.ส. - บทบาทการเป็นหัวหน้าพรรค ปชป.
8	ดร. สุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล	16-5-53	พรรคการเมืองใหม่	
9	นายพงษ์ศักดิ์ โขธิกุลประเสริฐ	22-6-53	อาคารรัฐสภา	
10	นายประวิณ จุลภักดี	23-5-53	จ.สุราษฎร์ธานี	- บทบาททางการเมืองของ นายบัญญัติ - บทบาทของการเป็นหัวหน้าพรรค ปชป. ว่าเป็นอย่างไร
11	ศ.(พิเศษ) ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์	23-5-53	จ.สุราษฎร์ธานี	
12	ดร.พีรศ ราธิมมูรา	23-5-53	จ.สุราษฎร์ธานี	
13	ผศ.ดร.บุญอริ ยี่หะ	7-7-53	กทม.	- บทบาททางการเมืองของ นายบัญญัติ - บทบาทของการเป็นหัวหน้าพรรค ปชป. ว่าเป็นอย่างไร
		7-7-53	อาคารรัฐสภา	
		1-7-53	จ.สงขลา	

4.2 ข้อมูลจากการสังเกต

เป็นการสังเกตแบบมีโครงสร้าง(Structured observation) เป็นการสังเกตการณ์ที่กำหนดประเด็น หัวข้อ เข้าใจ

4.3 ข้อมูลจากเอกสาร

เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารตีพิมพ์ต่างๆ รายงานประจำปี หนังสือทางวิชาการต่างๆ เอกสารส่วนบุคคล หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสารรายสัปดาห์ เป็นข้อมูลทุติยภูมิระดับรอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดระเบียบข้อมูล

จะเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการกระทำกับข้อมูลที่ เก็บรวบรวมได้ในรูปของการบันทึกเสียงสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยว่าบทบาททางการเมืองของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ว่าเป็นอย่างไร หลังจากนั้นจะมีการตรวจสอบว่าข้อมูลมีมากเพียงพอหรือยัง เมื่อได้ตรวจสอบข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะจัดเตรียมข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้น คือการจัดเรียงคำสัมภาษณ์ การสังเกต เอกสารตามลำดับ เวลา สถานที่ และบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยการนำเทปจากการสัมภาษณ์มาถอดคำสัมภาษณ์ทั้งหมดแบบคำต่อคำรวมถึงการจัดเตรียมข้อมูลจากเอกสารทำได้โดยการตรวจสอบว่าเอกสารนั้นมีความครบถ้วนสมบูรณ์ดี เอกสารเหล่านั้นมาได้อย่างไร ใครเป็นผู้เขียน ผู้เขียนมีอคติอย่างไร และมีวัตถุประสงค์อย่างไรในการเขียน โดยได้แบ่งตามความสำคัญดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดในพรรคประชาธิปัตย์ และส.ส.ที่ใกล้ชิดในพื้นที่จังหวัด สุราษฎร์ธานี จะทำให้ทราบว่าบทบาทภายในสภา บทบาทภายนอกสภาและบทบาทการเป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ว่าเป็นอย่างไร

กลุ่มที่ 2 พรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามพรรคประชาธิปัตย์จะทำให้ทราบว่าบทบาทภายในสภา และบทบาทการเป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ว่าเป็นอย่างไร

กลุ่มที่ 3 ประชากรในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี บทบาทภายนอกสภาและบทบาทการเป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ว่าเป็นอย่างไร

กลุ่มที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิหรือนักวิชาการ เป็นกลุ่มนักวิชาการที่เคยทำงานร่วมกับนายบัญญัติ บรรทัดฐาน และนักวิชาการที่ไม่เคยทำงานร่วมกับนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ซึ่งถือว่าเป็นกลางมาให้คำนิยามที่ว่า บทบาททางการเมืองของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ว่าเป็นอย่างไร โดยเฉพาะบทบาทภายในสภา บทบาทภายนอกสภา และบทบาทการเป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ว่าเป็นอย่างไร

5.2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

โดยนำเสนอเชิงการพรรณนา เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยว่า บทบาททางการเมืองของนายบุญฤดี บรรทัดฐาน ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ระหว่าง พ.ศ. 2546 – พ.ศ. 2548 และประเด็นปัญหาวิจัย คือ บทบาทภายในสภา บทบาทภายนอกสภา และบทบาทการเป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ว่าเป็นอย่างไร

